

Hur S.A.C. kom till - Del 3 (Konstitution)

Albert Jensen

1926

Vi ha i det föregående sett hur Skånekonferenserna resulterade i tillsättandet av en kommitté på konferensen nummer två den 30 januari 1910. Denna kommitté fick i uppdrag att sammankalla till en kongress för eventuellt bildande av en ny organisation på basis av den lokala samorganisationens idé. Med lovvärd snabbhet skyndade kommittén att utarbeta en broschyr, ett slags programskrift för den nya organisationsprincipen, som utgavs under titeln *"Sverges Arbetares Centralorganisation, byggd på Lokala Samorganisationer, en kort framställning av dess mål och medel, administrations- och organisationsform och dess taktik med hänsyn till ekonomisk och industriell utveckling."* Vi tro det är lämpligt, att i detta sammanhang referera de idéer, som framfördes i densamma.

Inledningsvis betonas det att den rådande indelningen av arbetarnas kamporganisationer i yrkesgrupper och skräförbund icke längre motsvarar tidens krav med avseende på den industriella och ekonomiska utvecklingen. I tur och ordning bemötas alla de väsentliga invändningar mot den föreslagna nya organisationsformen, vilka resas av anhängarna av det gamla tillståndet. Rådslan för att de skilda grupperna genom den nya organisationsformen skulle fölorä sitt oberoende bemötas med exempel direkt från organisationsverksamheten, som visa att denna absoluta oavhängighet icke längre existerar. Den gamla organisationsformen har med inre nödvändighet utvecklats en allt för stark byråkrati med ett allt för omfattande funktionärsvälde som förhindrar rörligheten och livaktigheten. En förenkling av formerna med en åtföljande förenkling av administrationen har blivit en bjudande nödvändighet. Formen är visserligen icke allt eller ens det mesta, men formen får dock icke vara sådan, att den lägger hinder i vägen för "den lättrorlighet och effektivitet en ny och nödvändig stridstaktik fordrar för att kunna fullt utnyttjas".

Med avseende på taktiken taga de gamla organisationerna allt för stora hänsyn. "Åtgärder som med ett slag skulle förorsaka våra motståndare stora förluster och verka uppmjukande på dem, få nu icke tillgripas, och samhällsliga funktioner få för all del icke rubbas". Denna "malplacerade hänsynsfullhet" måste fara. Övertron på penningen som avgörande kampmedel nagelfares. Det är naivt att tro, "att då våra penningar ställas mot arbetsgivarnas, så skulle vi ha övertaget. Är icke just penningars anskaffande vår största svårighet, då det för arbetsgivarna är en jämförelsevis lätt sak". "Vi hava aldrig påstått att penningar äro överflödiga i vår kamp, men blott att vi icke få sätta hela vår lit till dessa. Pengar behövas nog. Men man kan genom en mera hänsynslös stridstaktik begränsa behovet därav till för medlemmarna lämpliga belopp och ändå vinna seger".

Den i en organisation inneboende andan är av avgörande betydelse. Skrå- och kottieriandan, som sätter egna intressen i främsta rummet, är den mest förhärskande. Kampen, som från början var en klassintressets kamp, har nu urartat till en gruppintressenas kamp. Solidariteten mellan arbetarna har förslappats och undanträngts av disciplinen. Detta förslappande av solidariteten framträder i striderna. Förr var blockaden ett effektivt medel, därför att ingen organiserad och klassmedveten arbetare tog befattning med alster, som de visste kom från platsbyrå, där arbetskonflikt rådde. De nuvarande organisationsförhållandena ha vänt upp och ned på detta naturliga och riktiga förhållande och lett till att det rent av anses som hederligt, att organiserade arbetare bli blockbrytare, när ledningen så beordrar. Denna dubbelmoral förvillar massornas sunda klassinstinkt. Uppgiften för organisationerna har alltmera blivit att inom ramen av det bestående åstadkomma några öres tillökning, samt att bli ett viljelöst bihang till ett politiskt parti.

"Lokala samorganisationen", heter det i broschyren, "framträder mot denna förflackning av fackföreningsrörelsen såsom en arbetarnas mot det privatkapitalistiska samhällssystemet riktad klasskamporganisation i syfte att störta detta och genomföra den socialistiska samlevnaden mellan människorna taget i detta ords vidsträckta och mest idéella betydelse. Dess första bud är därför en enhetlig sammanslutning och organisering av alla arbetare oavsett yrkesskillnad. Det andra gäller utbredandet av en klar medveten socialistisk uppfattning om arbetarnas historia och sociala ställning som en förtryckt klass, vars enda hjälp från nöden och eländet ligger i deras gemensamma kamp mot den kapitalistiska samhällsordningen. Och det tredje och sista men icke minst viktiga är användandet av en taktik, som icke stöpes i på förhand utstakade former, som icke bindes av stadgar, utan som med hänsyn till den ekonomiska och tekniska utvecklingen låter såväl det enskilda initiativet som det i hela organisationen omfattande få den naturliga frihet, som tid och tillfälle kunna betinga".

Gent emot organisationsformen av småförbund med ett förmligt virrvarr i de inbördes förhållandena mellan organisationerna bjuder "den lokala samorganisationens idé på ett nytt, klart och lätt förståeligt system, som grundar sig på den stora principen: samhörig klasskamp".

Gent emot dem, som äro klara med nödvändigheten av en omorganisering men anse att denna måste bli till industriförbund, framhålles dels den oklarhet som råder beträffande denna organisationsform, dels att den är otillräcklig, då klasskampen icke alltid kommer att följa de industriella linjerna men flyta ut över de industriella gränserna. Som ett mycket illustrerande exempel nämnes lockouthotet 1908, där arbetsköparna beträffande en strid med bokbindarna hotade med en lockout, som även skulle komma att omfatta textilindustrin. Det avgörande för stridsföringen är de ekonomiska intressena och icke de industriella produktionsförhållandena. Teorin om stridernas förande mellan kapital och arbete efter industriella linjer står sig icke inför de faktiska förhållandena. "Av detta framgår tydligt, att de lokala samorganisationerna ha absolut såväl principiellt som praktiskt företräde framför industriförbund. Intet bråk om vart man skall ansluta sig. Alla kunna vara med och alla skola det. Det är den lokala samorganisationens stora förtjänst att kunna lätt förstås av alla och ena alla till samfällid kamp för socialismen."

Å andra sidan ställer broschyren detta spörsmål: "... är det nödvändigt att en industriell aktion måste vara förenad med industriella organisationsformer? Förblir inte arbetaren inom sockerindustrin sockerbruksarbetare, oavsett om han tillhör en lokal samorganisation eller ett industriförbund?" De lokala samorganisationerna äro tillräckliga även för industriella strider, betonas det. Broschyren förutsåg likväl icke de industriella samarbetsorgan, som sedermera framvuxit inom S. A. C. som ett komplement till de lokala sammanslutningarna och centralorganisationen.

"Mot den nuvarande avtalsformen med sitt dödande av handlingsfriheten under avtalstiden ställer den (L. S.) sig absolut fientlig". "Även om avtal av de lokala samorganisationerna skola accepteras kan detta endast gälla lönen och arbetstiden i dess minimumfordringar. Det är av grundläggande betydelse för dessa, att inga hinder finnas för att på för dem lämpliga tidpunkter genomföra sina krav, vilket nu omöjliggöres dels i avtalen, dels ock i dessa i stort sett löjliga stadgar, efter vilka de nuvarande yrkesförbunden ledas. 'Arbetsro' i den mening, det nu pladdras om lika tappert från socialdemokratiskt som reaktionärt håll, är rätt och slätt humbug. Någon 'arbetsro' kan aldrig finnas under det privatkapitalistiska produktionsystemet. Nej, permanent strid är det vi måste tillgripa mot detta".

I ett "Slutord" sammanfattar broschyren följande: "Lokala Samorganisationer, samlade i en hela landet omfattande Centralorganisation ställer sig utanför parlamentet, dess politiska partier och politiska s. k. aktion. Dess kamp är ekonomisk till sin natur och dess mål detsamma. Dess medel - handlingen. Dess inre organisation skall också komma att bli skaparen av den solidaritetens anda, som är en absolut betingelse i vår kamp. Den skall giva oss en bestämd uppfattning av, att vi alla, de förtryckta, äro verkliga bröder. Den skall lära oss att vår befrielse endast skall ske genom oss själva."

I slutet av broschyren fanns ett stadgeutkast för den nya organisation man ville bilda, ett utkast som i sina väsentliga drag blev antaget av den kongress, som snart sammankallades.

Den tillsatta Lundakommittén sammankallade nu till konstituerande kongress till vilken den genom cirkulärskrivelse inbjöd alla fackliga sammanslutningar. Kongressen avhölls i Stockholm 25-27 juni 1910.

Till kongressen hade enligt protokollet infunnit sig följande ombud från fackliga organisationer: N. P. Hansson, Grängesberg, Gruvarb.-ff., August Larsson, Hamburgsund, stenhuggareff., Karl Flodin, Hälsingborg, gummiarb., G. Karlsson, Hälsingborg, kopparverksarb., Karl Andersson, Hälsingborg, mureriarbetsmännen, Otto Törnkvist, Hyllinge Lokala Samorg., C. A. Wadell, Hörningsholm, sågverksarb., G. H. Hellberg, Karlskrona, hamnarb., Eric Norrman, Karlstad, mureriarb., Carl W. Bergvall, Lindås, J. o. M. nr 61, A. Lind, Nynäshamn, skoarb., J. A. Johansson, Stockholm, finbagare, Gustav Nilsson, Stockholm, finb., F. A. Johansson, Stråssa Lokala Samorg., Johan Stadin, Sundsvall, stuveri-arb., J. Degerfelt, Sundsvall, bageriarb., Alb. Forsberg, Västervik, murare, John Andersson, Överby stenhuggareff., K. S. Olsson, Södertälje, Bl. o. plåtsl.-ff, Algot Fleicher, Stockholm, bageriarb., Alfr. Lind, Hällevadsholm, stenhuggare.

Från ungsocialistiska klubbar närvaro: Hjalmar Nilsson, Ragnar Johansson, H. Möller, Hugo Lindberg från Stockholm, N. Wessel (järnarb.) representerade Ungsoc. Förb.:s C. K., A. Ljunggren, Svartsjölandet, Sjölander, Kristianstad, Albert Jensen, Norrköping och Carl Aronsson, Nynäshamn.

Lundakommittén representerades av Knut Lindström, Bjuv, G. Sjöström, Lund, och Otto Andersson, Hälsingborg.

Tillstädes voro således 22 ombud från fackliga organisationer, 9 ombud från den ungsocialistiska rörelsen och 3 från den initiativtagande kommittén.

Det förtjänar anmärkas, att alla de fackliga ombuden på ett par undantag när samtliga tillhörde den ungsocialistiska rörelsen.

Alla kongressens funktionärer, ordförande, sekreterare, medlemmar av resefördelnings-, revisions-, brednings och redaktionsutskott valdes med undantag för den ene sekreteraren bland de fackliga ombuden.

Trots den förträffligt klarläggande framställning om den lokala samorganisationens idé som gjorts i den utgivna broschyren och i det av Lundakommittén framlagda stadgeförslaget kan det i kongressens principdebatt utläsas ett visst famlande, en viss osäkerhet. Helt naturligt. Det är icke så alldeles enkelt att i fantasien skapa sig en fullt klar bild av något som ännu icke existerar, men som man vill skapa. I betraktande av det djärva avsteg från de gamla organisationsformerna, som den lokala samorganisationsidén innebar, måste man likväl konstatera, att det icke fattades mod när det gällde att fatta beslut om skapandet av den nya organisationen.

En del talare kände redan nu att om än den lokala samorganisationen måste vara basen, så fattades det likväl id en föreliggande planen organ för industriellt samarbete. Samtidigt betonades det av andra att den lokala samorganisationens princip icke kunde förenas med "industriförbund", vilket naturligtvis var alldeles riktigt. På samma sätt kände man också behovet av ett organ för de olika lokala gruppernas särskilda intressen och krav som icke alltid kunde tillvartagas eller behandlas av en lokal samorganisation bestående av en massa medlemmar från alla möjliga arbetsområden. Alla kände väl också, att man icke på förhand kunde konstruera en fullt färdig organisationsplan, men att denna måste organiskt växa fram ur och fullkomnas genom det dagliga arbetets erfarenhet.

Efter en förhållandevis grundlig debatt skred man till votering efter namnupprop och med 21 röster mot 1 beslöt kongressen att bilda den nya organisationen. Den ena nej rösten avgavs av N. P. Hansson, gruvarbetareförbundets nuvarande förtroendeman, vilken motiverade sin röstavgivning därmed, att "endast ombud från nu befintliga lokalorganisationer ha rätt att bilda centralorganisationen".

Så vitt nedskrivaren av dessa rader erinrar sig, deltog icke representanterna från de ungsocialistiska klubbarna i voteringen utan överlämnades denna helt till ombuden för de fackliga organisationerna. Dess voro, som ovan nämnts, 22 till antalet och 22 röster avgavs vid voteringen.

Det Anarkistiska Biblioteket

Albert Jensen
Hur S.A.C. kom till - Del 3 (Konstitution)
1926

Syndikalismen #1 1926

sv.anarchistlibraries.net